

ແບບຮຽນຂັ້ນຕົ້ນຂອງການແຂ່ງຂັນສໍາລັບຜູ້ຜິພາກສາອາຊຽນ

ຖືກພັດທະນາໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງໂຄງການປະຕິບັດນໍາໃຊ້ກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນຂອງ AANZFTA (AANZFTA Competition Law Implementation Program)

ຫຼັກການແວດລ້ອມໃນບໍລິບົດຂອງກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນ

1. ຄໍານໍາ

1.1. ແບບຮຽນຂັ້ນຕົ້ນສະບັບນີ້ແມ່ນມີຈຸດປະສົງເພື່ອ:

- a. ເປັນເອກະສານທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກການເພື່ອໃຫ້ສະມາຊິກຝ່າຍຕຸລາການຂອງແຕ່ລະປະເທດສະມາຊິກຢູ່ໃນ ສະມາຄົມປະຊາຊາດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (Association of Southeast Asian Nations ('ASEAN')) ໄດ້ນໍາໃຊ້;
- b. ສະໜອງຄູ່ຜິພາກປະຕິບັດ ແລະ ໃຫ້ຄວາມຮູ້ແກ່ຜູ້ຜິພາກສາ ໂດຍໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນກັບຄວາມທ້າທາຍ ແລະ ບັນຫາທີ່ພົບພໍ້ໃນການປະເມີນຫຼັກການທີ່ຊັບຊ້ອນຢ່າງຊຽວຊານຕາມແນວທາງການຕັດສິນ ແລະ ທົບທວນການຕັດສິນ ຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນຢູ່ໃນປະເທດສະມາຊິກ (Member States) ອາຊຽນ (ASEAN); ແລະ
- c. ຊ່ວຍພັດທະນານິຕິກຳກ່ອນກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນ ເຊິ່ງເພີ່ມຄວາມແນ່ນອນດ້ານກົດໝາຍ, ສິ່ງເສີມປະສິດທິພາບ ແລະ ສະໜັບສະໜູນຄວາມສະໝໍ່າສະເໝີ ແລະ ຄວາມສາມາດຄາດການໄດ້ພາຍໃນປະເທດສະມາຊິກ ASEAN ແລະ ໃນທີ່ສຸດແລ້ວກໍປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການກຳນົດນະໂຍບາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ.

1.2. ແບບຮຽນຂັ້ນຕົ້ນຖືກພັດທະນາໃນບໍລິບົດທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆຂອງການພັດທະນາກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນຢູ່ໃນປະເທດສະມາຊິກ ASEAN. ມັນບໍ່ໄດ້ມີເຈດຕະນາທີ່ຈະໃຫ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງຂອງປະເທດໃດໜຶ່ງ.

1.3. ແບບຮຽນຂັ້ນຕົ້ນສະບັບນີ້ຖືກພັດທະນາໂດຍຜູ້ຜິພາກສາໃນສານກາງແຫ່ງອິດສະຕຣາລີ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຜິພາກສາໃນປະເທດສະມາຊິກ ASEAN ໂດຍຮ່ວມມືກັນຢ່າງໃກ້ຊິດກັບ OECD. ມັນແມ່ນໜຶ່ງໃນຊຸດແບບຮຽນຂັ້ນຕົ້ນກ່ຽວກັບກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນ ເຊິ່ງຖືກພັດທະນາໂດຍການລິເລີ່ມຂອງ ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນເຂດການຄ້າເສລີລະຫວ່າງອາຊຽນ-ອິດສະຕຣາລີ-ນີວຊີແລນ (ASEAN Australia New Zealand Free Trade Area Competition Committee) ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ໂຄງການປະຕິບັດນໍາໃຊ້ກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນ (Competition Law Implementation Program ('CLIP')).

2. ແມ່ນຫຍັງຄືຫຼັກຖານແວດລ້ອມ?

2.1. ຝ່າຍໃດໜຶ່ງອາດພິສູດຂໍ້ເທັດຈິງຢູ່ໃນບັນຫາທີ່ຢູ່ໃນຂະບວນພິຈາລະນາໃດໜຶ່ງ:

- a. ດ້ວຍຫຼັກຖານທາງກົງໂດຍການນຳເອົາຫຼັກຖານຂອງຂໍ້ເທັດຈິງນັ້ນມາ; ຫຼື
- b. ດ້ວຍຫຼັກຖານແວດລ້ອມໂດຍການນຳເອົາຫຼັກຖານຂອງໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຂໍ້ເທັດຈິງນັ້ນມາ ເຊິ່ງອາດເຊີນໃຫ້ສາມາດລົງຄວາມເຫັນກ່ຽວກັບຂໍ້ເທັດຈິງໃດໜຶ່ງໃນບັນຫານັ້ນ.

2.2. ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຫຼັກຖານທາງກົງ ແລະ ຫຼັກຖານແວດລ້ອມກໍຄື ຫຼັກຖານທາງກົງບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີຂະບວນການໃຫ້ເຫດຜົນທີ່ໄດ້ຈາກການລົງຄວາມເຫັນ. ໃນກໍລະນີການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ, ຫຼັກຖານທາງກົງຈະລະບຸການປະຊຸມ ຫຼື ການສື່ສານລະຫວ່າງຫົວຂໍ້ຕ່າງໆ ແລະ ອະທິບາຍເຖິງແກ່ນສານໃນຂໍ້ຕົກລົງຂອງພວກເຂົາ. ຫຼັກຖານແວດລ້ອມຈະບໍ່ລະບຸອົງປະກອບເຫຼົ່ານີ້ເປັນພິເສດ, ແຕ່ຈະປ່ອຍໃຫ້ສານລົງຄວາມຄິດເຫັນກ່ຽວກັບຂໍ້ຕົກລົງທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂໍ້ຕົກລົງ ແລະ ເນື້ອຫາໃນຂໍ້ຕົກລົງ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ພະນັກງານເສີບຢິງຄົນໜຶ່ງຢູ່ທີ່ການພົບປະຮັບປະທານອາຫານທ່ຽງລະຫວ່າງຄູ່ແຂ່ງສາມຄົນອາດໃຫ້ຫຼັກຖານວ່າ ລາວໄດ້ຍິນພວກເຂົາສອງຄົນເວົ້າເຖິງຂໍ້ຕົກລົງການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ ແລະ ເຫັນທັງສາມຄົນຕົບຫຼັງກັນໃນຊ່ວງສຸດທ້າຍຂອງການພົບປະກັນ. ເຖິງແມ່ນເຫດການນີ້ພຽງແຕ່ໃຫ້ຫຼັກຖານທາງກົງກ່ຽວກັບຂໍ້ຕົກລົງລະຫວ່າງຄູ່ແຂ່ງສອງຄົນ, ຜູ້ພິພາກສາສາມາດລົງຄວາມເຫັນວ່າເປັນຂໍ້ຕົກລົງການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດລະຫວ່າງສາມຝ່າຍຈາກກໍລະນີດັ່ງກ່າວ.

3. ບົດບາດຂອງຫຼັກຖານແວດລ້ອມໃນກໍລະນີກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນ

3.1. ຫາຍາກທີ່ກໍລະນີກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນຈະອົງໃສ່ຫຼັກຖານທາງກົງເປັນພິເສດ. ກົງກັນຂ້າມ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ກໍລະນີກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນແມ່ນອີງຕາມການປະສົມກັນຂອງທັງຫຼັກຖານແວດລ້ອມ ແລະ ຫຼັກຖານທາງກົງ ຫຼື ອີງຕາມຫຼັກຖານແວດລ້ອມໂດຍສິ້ນເຊີງ. ໃນກໍລະນີທີ່ມີຫຼັກຖານທາງກົງ, ຫຼັກຖານແວດລ້ອມສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາປະເມີນຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືຂອງຫຼັກຖານນັ້ນ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ຫຼັກຖານທາງກົງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະຊຸມລະຫວ່າງຄູ່ແຂ່ງອາດຖືກຍືນຍັນ ຫຼື ໄດ້ແຍ້ງໂດຍຫຼັກຖານແວດລ້ອມເຊັ່ນ: ບັນທຶກການເດີນທາງ.

3.2. ຫຼັກຖານແວດລ້ອມແມ່ນເປັນທີ່ຍອມຮັບໃນທຸກໆປະເທດຂອງ OECD ແລະ ໃນອີກຫຼາຍເຂດອຳນາດ. ສິ່ງນີ້ສະທ້ອນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງຫຼັກຖານປະເພດນີ້ສຳລັບການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນຢ່າງປະສິບຜົນສຳເລັດ.

3.3. ໃນກໍລະນີການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ, ຜູ້ດຳເນີນການຮ່ວມກຸ່ມທີ່ມີປະສິບການຮັບຮູ້ວ່າ ຄວາມປະຜິດຂອງພວກເຂົາບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລູກຄ້າຂອງພວກເຂົາຈະຄັດຄ້ານຄວາມປະຜິດດັ່ງກ່າວ ຖ້າຫາກພວກເຂົາຮູ້ຈັກເຖິງຄວາມປະຜິດນັ້ນ. ພວກເຂົາອາດນຳໃຊ້ມາດຕະການເພື່ອປິດບັງຄວາມປະຜິດຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າສູ່ການຈັດແຈງທີ່ເປັນທາງການ ແລະ ມີລາຍລັກອັກສອນ. ແນ່ນອນ ເປັນເລື່ອງປົກກະຕິທົ່ວເຂດອຳນາດ, ການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດປະກອບມີຂໍ້ຕົກລົງທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ຄວາມເຂົ້າໃຈກັນ, “ສັນຍາທາງໃຈ (meeting of minds)” ຫຼື “ສັນຍາບາງຢ່າງທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນຢ່າງມີສະຕິຕໍ່ກິນອຸບາຍທີ່ມີຮ່ວມກັນ”. ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອປິດບັງນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ອາດບໍ່ມີຫຼັກຖານທາງກົງຂອງຂໍ້ຕົກລົງການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າ

ASEAN-Australia-New Zealand Free Trade Area (AANZFTA)
Economic Cooperation Support Program (AECSP)

ຕະຫຼາດຢ່າງເປັນທາງການ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ຫຼັກຖານທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ອາດມີຢູ່ສໍາລັບຂໍ້ຕົກລົງລະຫວ່າງຄູ່ແຂ່ງ ແມ່ນຫຼັກຖານແວດລ້ອມຂອງການສື່ສານລະຫວ່າງພວກເຂົາ.

- 3.4. ປະເທດທີ່ມີລະບອບການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໃໝ່ ແລະ/ຫຼື ຂາດວັດທະນະທໍາການແຂ່ງຂັນທີ່ເຂັ້ມແຂງອາດປະສົບກັບ ອຸປະສັກໃດໜຶ່ງໃນການເກັບກໍາຫຼັກຖານ ແລະ ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນຫຼັກຖານທາງກົງຂອງຄວາມປະຜິດຕໍ່ຕ້ານການ ແຂ່ງຂັນ. ປະເທດດັ່ງກ່າວອາດບໍ່ມີແຜນການຜ່ອນຜັນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ (ແຫຼ່ງທີ່ມາຫຼັກຂອງຫຼັກຖານທາງກົງ) ຫຼື ບໍ່ສາມາດສ້າງການຮ່ວມມືກັບບຸກຄົນ ຫຼື ທຸລະກິດທີ່ມີສ່ວນໃນກິດຈະກໍາທາງເສດຖະກິດທີ່ສາມາດສ້າງຄວາມ ສະດວກໃຫ້ແກ່ການເກັບກໍາຫຼັກຖານ. ຢັ້ງໄປກວ່ານັ້ນ ການເກັບກໍາຫຼັກຖານທາງກົງຂອງຂໍ້ຕົກລົງການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອ ຄອບງວ່າຕະຫຼາດອາດຈໍາເປັນຕ້ອງມີອໍານາດ, ເຄື່ອງມື ແລະ ເຕັກນິກການສືບສວນທີ່ພິເສດ ເຊິ່ງອາດບໍ່ມີໃຫ້ໃຊ້ໂດຍ ເຈົ້າໜ້າທີ່ອ່ອນປະສົບການ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ໃໝ່. ນີ້ອາດໝາຍຄວາມວ່າ ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນໃນເຂດ ອໍານາດດັ່ງກ່າວຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍກວ່າໃນການສ້າງຫຼັກຖານທາງກົງ ໃນກໍລະນີຂອງການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບ ງວ່າຕະຫຼາດ ແລະ ຈໍາເປັນຕ້ອງອາໄສຫຼັກຖານແວດລ້ອມຫຼາຍກວ່າ.
- 3.5. ແນວຄິດໃດໜຶ່ງທີ່ມັກເກີດຂຶ້ນຢູ່ສະເໝີກໍຄື ກໍລະນີທີ່ອາໄສຫຼັກຖານທາງກົງຕ້ອງໜັກແໜ້ນກວ່າກໍລະນີທີ່ອາໄສ ຫຼັກຖານແວດລ້ອມ. ແນວຄິດນີ້ບໍ່ຖືກຕ້ອງຢູ່ສະເໝີ. ກໍລະນີທີ່ອາໄສຫຼັກຖານທາງກົງຂອງພະຍານໜຶ່ງຄົນ ຫຼື ຫຼາຍ ກວ່ານັ້ນຢ່າງສິ້ນເຊີງຈະຕົກເຮ່ຍ ຖ້າສາມາດພົບວ່າຫຼັກຖານຂອງພວກເຂົາຂາດຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ຫຼັກຖານແວດລ້ອມສາມາດບົ່ງຊີ້ເຖິງການຝ່າຝົນກົດຢ່າງຮຸນແຮງຫຼາຍ ຈົນບໍ່ມີການລົງຄວາມເຫັນທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ອື່ນໜຶ່ງເຫຼືອຢູ່.
- 3.6. ອີງຕາມມາດຕະຖານການພິສູດທີ່ຈໍາເປັນໃນກໍລະນີໃດໜຶ່ງ, ການລົງຄວາມເຫັນທີ່ສານຖືກເຊີນໃຫ້ສະຫຼຸບຈາກ ຫຼັກຖານ ແມ່ນອາດຈໍາເປັນຕ້ອງເປັນການລົງຄວາມເຫັນແບບສົມເຫດສົມຜົນທີ່ມີຢູ່ເທົ່ານັ້ນ ຫຼື ການລົງຄວາມ ເຫັນທີ່ເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດເທົ່ານັ້ນ.

4. ປະເພດຂອງຫຼັກຖານແວດລ້ອມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ

- 4.1. ມີປະເພດຂອງຫຼັກຖານແວດລ້ອມທີ່ແຕກຕ່າງກັນທີ່ອາດຈໍາເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ສານ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ໃນກໍລະນີການ ຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຫຼັກຖານແວດລ້ອມອາດແບ່ງອອກເປັນຫຼັກຖານຈາກການສື່ ສານ ແລະ ຫຼັກຖານທາງເສດຖະກິດ.
- 4.2. ຫຼັກຖານແວດລ້ອມຈາກການສື່ສານແມ່ນຫຼັກຖານທີ່ເກີດມີການສື່ສານລະຫວ່າງຄູ່ແຂ່ງ, ເຖິງແມ່ນວ່າບໍ່ຈໍາເປັນ ຕ້ອງມີເນື້ອຫາຂອງການສື່ສານ. ຫຼັກຖານແວດລ້ອມຈາກການສື່ສານອາດຈະລວມມີ:
  - a. ບັນທຶກໂທລະສັບເຊັ່ນ: ການໂທເຂົ້າອອກ ແລະ ຂໍ້ມູນຕິດຕາມຕໍາແໜ່ງ;
  - b. ການບັນທຶກປະຈໍາວັນ ຫຼື ປະຕິທິນ;
  - c. ບັນທຶກດ້ານການເງິນເຊັ່ນ: ໃບຮັບເງິນສໍາລັບອາຫານ ຫຼື ການພັກເຊົາ, ເຮັດໃຫ້ມີຄູ່ແຂ່ງຢູ່ໃນສະຖານທີ່ ດຽວກັນໃນເວລາດຽວກັນ;
  - d. ບົດບັນທຶກຈາກການປະຊຸມ, ເຊິ່ງອາດບັນທຶກການເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຫົວຂໍ້ລວມງຂອງການ ສົນທະນາ; ແລະ

ASEAN-Australia-New Zealand Free Trade Area (AANZFTA)
Economic Cooperation Support Program (AECSP)

- e. ເອກະສານພາຍໃນທີ່ປຶງບອກເຖິງການສື່ສານທີ່ເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງຄູ່ແຂ່ງ.
- 4.3. ຫຼັກຖານແວດລ້ອມດ້ານເສດຖະກິດປະກອບມີຫຼັກຖານດ້ານຄວາມປະພຶດ ແລະ ຫຼັກຖານຈາກໂຄງສ້າງ. ຫຼັກຖານທັງສອງປະເພດຄວນຖືກພິຈາລະນາຢ່າງເໝາະສົມທີ່ສຸດ.
- 4.4. ຫຼັກຖານດ້ານຄວາມປະພຶດແມ່ນຫຼັກຖານທີ່ຄູ່ແຂ່ງປະພຶດ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບການມີຢູ່ຂອງຂໍ້ຕົກລົງການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດຕາມທີ່ຖືກກ່າວຫາ. ຫຼັກຖານດ້ານຄວາມປະພຶດຈະເປັນຕາເຊື້ອທີ່ສຸດ ຖ້າມັນບໍ່ສາມາດຖືກອະທິບາຍໂດຍພະລັງງານທີ່ປົກກະຕິໃນຕະຫຼາດ ຫຼື ພຶດຕິກຳການແຂ່ງຂັນໃນທຸລະກິດ. ຜູ້ພິພາກສາຄວນພິຈາລະນາວ່າ ພຶດຕິກຳໃດໜຶ່ງຈະເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່ ຖ້າບໍ່ມີການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ ເມື່ອເວົ້າເຖິງຜົນປະໂຫຍດຝ່າຍດຽວດ້ານການຄ້າ ແລະ ດ້ານເສດຖະກິດຂອງຄູ່ແຂ່ງ. ຫຼັກຖານດ້ານຄວາມປະພຶດສາມາດປະກອບມີຫຼັກຖານຂອງຄວາມປະພຶດທີ່ສອດຄ່ອງກັນ, ຮູບແບບການຜູກມັດ, ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນລະຫວ່າງຄູ່ແຂ່ງ, ກຳໄລຖາວອນທີ່ສູງເກີນປົກກະຕິ ແລະ ການລະເມີດກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນໃນອະດີດ.
- 4.5. ຫຼັກຖານດ້ານໂຄງສ້າງແມ່ນຫຼັກຖານທີ່ອະທິບາຍວ່າເປັນຫຍັງຄຸນລັກສະນະຂອງໂຄງສ້າງໃດໜຶ່ງຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຕະຫຼາດສ່ຽງຕໍ່ຄວາມປະພຶດໃນການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ. ຫຼັກຖານດ້ານໂຄງສ້າງບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະສະແດງການມີຢູ່ຂອງຄວາມປະພຶດໃນການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ, ແຕ່ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການປະເມີນຂອງຜູ້ພິພາກສາສຳລັບຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງຄວາມປະພຶດດັ່ງກ່າວໃນຕະຫຼາດໃດໜຶ່ງ. ຫຼັກຖານດ້ານໂຄງສ້າງປະກອບມີຫຼັກຖານກ່ຽວກັບຈຳນວນຄູ່ແຂ່ງ, ຈຸດສົນໃຈຂອງຕະຫຼາດ, ອຸປະສັກຕໍ່ການເຂົ້າ, ການຮວມກິດຈະການໃນສາຍຕັ້ງ, ຄວາມໂປ່ງໃສຂອງລາຄາ ແລະ ຄວາມຄ້າຍຄືກັນຂອງຜະລິດຕະພັນ. ມັນຄືຕົວຢ່າງປົກກະຕິຂອງຫຼັກຖານດ້ານເສດຖະກິດ ເຊິ່ງຖືກສົນທະນາດ້ວຍລາຍລະອຽດຫຼາຍຂຶ້ນໃນ ແບບຮຽນຂັ້ນຕົ້ນການແຂ່ງຂັນ CLIP (CLIP Competition Primer) ກ່ຽວກັບ 'ເສດຖະກິດ (Economics)' ແລະ 'ຫຼັກຖານຈາກຜູ້ຊຽວຊານ (Expert evidence)'.

5. ການປະເມີນພະຍານຫຼັກຖານແບບຄົບຖ້ວນສົມບູນ

- 5.1. ຫຼັກຖານແວດລ້ອມສ່ວນໃດໜຶ່ງສາມາດສະໜັບສະໜູນການລົງຄວາມເຫັນຈຳນວນໜຶ່ງ, ຫຼັກຖານບາງສ່ວນອາດຂັດແຍ່ງກັນ (ເບິ່ງທີ່ 5.2 ແລະ ຂໍ້ຕໍ່ມາໃນ CLIP Competition Primer ກ່ຽວກັບ 'ການສວຍໃຊ້ອຳນາດ (Abuse of Dominance)'). ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ການຫຼຸດລາຄາສາມາດມີເຫດຜົນທີ່ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດການລົງຄວາມເຫັນວ່າເປັນການກຳນົດລາຄາເພື່ອກຳຈັດຄູ່ແຂ່ງ ຫຼື ການລົງຄວາມເຫັນວ່າເປັນຄວາມປະພຶດແຂ່ງຂັນ. ຍ້ອນເຫດຜົນນັ້ນ, ຫຼັກຖານແວດລ້ອມບໍ່ຄວນຖືກປະເມີນໂດຍບໍ່ມີຜື່ນຖານ.
- 5.2. ການລົງຄວາມເຫັນ ຫຼື ການລົງຄວາມເຫັນຫຼາຍຂໍ້ທີ່ຖືກສະຫຼຸບຈາກຫຼັກຖານແວດລ້ອມຄວນຖືກປະເມີນໂດຍຜູ້ພິພາກສາຢ່າງຄົບຖ້ວນສົມບູນທ່າມກາງການເປີດເຜີຍຂອງຫຼັກຖານທັງໝົດທີ່ມີຢູ່. ຍົກຕົວຢ່າງແມ່ນກໍລະນີການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ ເຊິ່ງເປັນກໍລະນີທີ່ຫຼັກຖານສະແດງເຖິງ:
  - a. ການໂທລະສັບລະຫວ່າງຄູ່ແຂ່ງໃນສາມວັນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ;
  - b. ການເພີ່ມລາຄາຢ່າງສອດຄ່ອງກັນໂດຍຄູ່ແຂ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ ໃນເວລາສອງສາມວັນຫຼັງຈາກການໂທລະສັບແຕ່ລະຄັ້ງ; ແລະ

c. ໂຄງສ້າງຕະຫຼາດຜູກມັດໂດຍຜູ້ຂາຍໜ້ອຍຄົນ.

5.3. ໃນຕົວຢ່າງຂ້າງເທິງ ແລະ ພິຈາລະນາເປັນການສ່ວນຕົວ, ບໍ່ມີຫຼັກຖານແວດລ້ອມສ່ວນໃດທີ່ຈະໃຫ້ຜື່ນຖານພຽງພໍ ເພື່ອລົງຄວາມເຫັນດ້ວຍຕົວມັນເອງວ່າເປັນການສົມຮູ້ຮ່ວມຄິດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ການປະເມີນທີ່ສະສົມຂອງທັງ ສາມຄົນອາດກໍ່ໃຫ້ເກີດການລົງຄວາມເຫັນຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນວ່າເປັນຄວາມປະພຶດໃນການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບ ງວ່າຕະຫຼາດ. ການພິຈາລະນານີ້ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນຫຼາຍສະຖານະການທີ່ອາໄສຫຼັກຖານແວດລ້ອມ ຍ້ອນໂດຍ ປົກກະຕິແລ້ວ ຫຼັກຖານແວດລ້ອມໃດໜຶ່ງພຽງລຳພັງອາດບໍ່ໃຫ້ການລົງຄວາມເຫັນທີ່ສະຫຼຸບວ່າເປັນຄວາມປະພຶດ ຕໍ່ຕ້ານການແຂ່ງຂັນ.

---

6. ຕົວຢ່າງຫຼັກຖານແວດລ້ອມໃນກຳລະນີການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ

- 6.1. ຢູ່ໃນອິດສະຕາລີ, ສິ່ງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນຕົວຢ່າງບາງສ່ວນຂອງກຳລະນີການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ ເຊິ່ງ ຫຼັກຖານແວດລ້ອມໄດ້ເຮັດບົດບາດທີ່ສຳຄັນ:
- a. ຫຼັກຖານທາງກົງຂອງຂໍ້ຕົກລົງລະຫວ່າງຜູ້ຈັດການໂຮງແຮມເພື່ອຢຸດໃຫ້ສ່ວນຫຼຸດດ້ານລາຄາຂາຍເບຍເປັນຊຸດ ຂອງພວກເຂົາ ຕົກເຮ່ຍໃນການພິຈາລະນາຄະດີຫຼັງຈາກທີ່ພະຍານສຳຄັນບໍ່ສຳເລັດທີ່ຈະປະຕິບັດຕາມຄຳ ຖະແຫຼງກ່ອນໜ້າຂອງລາວ. ການມີຢູ່ຂອງຂໍ້ຕົກລົງທີ່ຖືກກ່າວຫາຍັງສາມາດຖືກລົງຄວາມເຫັນໄດ້ ເຊິ່ງລວມ ເຖິງຫຼັກຖານແວດລ້ອມຈາກການສື່ສານ ແລະ ຫຼັກຖານດ້ານຄວາມປະພຶດ.
  - b. ບໍລິສັດກໍ່ສ້າງປະມຸນໂຄງການຂອງລັດຖະບານຖືກຄົ້ນພົບວ່າໄດ້ມີການສົມຮູ້ຮ່ວມຄິດໃນລະຫວ່າງຂະບວນການ ປະມຸນ. ບໍລິສັດແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ບໍ່ຕ້ອງການຊະນະການຍື່ນປະມຸນໄດ້ສະແຫວງຫາ “ລາຄາປົກປິດ” ສຳລັບໂຄງການດັ່ງ ກ່າວ. ມັນຖືກລົງຄວາມເຫັນວ່າ ມີຂໍ້ຕົກລົງຕໍ່ຜົນສະທ້ອນທີ່ວ່າ ບໍລິສັດທີ່ກຳລັງສະແຫວງຫາລາຄາປົກປິດຈະ ປະມຸນເກີນລາຄານັ້ນ, ໃນຂະນະທີ່ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວທີ່ສະໜອງໃຫ້ຈະປະມຸນຕໍ່າກວ່າລາຄານັ້ນ.
  - c. ຜູ້ຜະລິດສາຍເຄເບິນຖືກຄົ້ນພົບວ່າໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສົມຍອມສະເໜີລາຄາສຳລັບການສະໜອງສາຍເຄ ເບິນໜ້າດິນທີ່ມີແຮງດັນໄຟຟ້າສູງໄປຫາໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້າ. ມັນຖືກລົງຄວາມຄິດເຫັນວ່າ ຜູ້ຜະລິດທີ່ ຖືກສົ່ງໄສຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີ “ສິດທິພິເສດ” ໃນການຍື່ນປະມຸນສຳລັບໂຄງການດັ່ງກ່າວ, ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງສົ່ງຜົນສະທ້ອນ ຕໍ່ການຈັດແຈງການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດທົ່ວໂລກລະຫວ່າງຜູ້ສະໜອງສາຍເຄເບິນເອີຣົບ ແລະ ຍີ່ປຸ່ນ ເພື່ອຈັດແບ່ງປັນສ່ວນສຳລັບໂຄງການທົ່ວໂລກ.

7. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

7.1. ຊັບພະຍາກອນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ຫຼັກການແວດລ້ອມໃນກໍລະນີກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນ. ເນື້ອຫາອາດມີປະໂຫຍດເປັນບ່ອນອ້າງອີງທົ່ວໄປສໍາລັບຜູ້ພິພາກສາໃນປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ:

- a. ກອງປະຊຸມໂຕະມືນກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນ OECD (OECD Competition Policy Roundtables), [ການຮ້ອງຟ້ອງການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດໂດຍບໍ່ມີຫຼັກການທາງກົງ, 2006](#)
- b. ບົດສະຫຼຸບໂດຍຫຍໍ້ຂອງນະໂຍບາຍ OECD (OECD Policy Brief), [ການຮ້ອງຟ້ອງການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດໂດຍບໍ່ມີຫຼັກການທາງກົງຂອງຂໍ້ຕົກລົງ, ມິຖຸນາ 2007](#)
- c. ຈັສຕິສ ແມນຟິວ, [ໂອກາດ ແລະ ຄວາມທ້າທາຍ: ຫຼັກການໃນກໍລະນີທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍປະຕິບັດການຄ້າປີ 1974, 24 ພຶດສະພາ 2008](#)
- d. ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນ ແລະ ຜູ້ບໍລິໂພກແຫ່ງອົດສະຕາລີ (Australian Competition and Consumer Commission), [ກໍລະນີສຶກສາ ແລະ ກໍລະນີທາງກົດໝາຍຂອງການຮ່ວມກຸ່ມເພື່ອຄອບງວ່າຕະຫຼາດ](#)
- e. ເຄື່ອຂ່າຍຄຸ້ມຄອງການແຂ່ງຂັນສາກົນ (International Competition Network), [ການພິສູດຂໍ້ຕົກລົງ ຫຼື ການປະຕິບັດຮ່ວມກັນດ້ວຍຫຼັກການທາງອ້ອມ](#)